

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2024/296>

Materiál v pripomienkovom konaní do 10.07.2024

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvom vnútra SR na základe Plán legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2024 (uznesenie č. 55 z 1. februára 2024)

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Hlavným cieľom predloženého návrhu zákona je implementácia niektorých ustanovení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1113 z 31. mája 2023 o údajoch sprevádzajúcich prevody finančných prostriedkov a určitých kryptoaktív a o zmene smernice (EÚ) 2015/849 (ďalej len „nariadenie (EÚ) 2023/1113“), odstránenie nedostatkov slovenskej právnej úpravy vytykaných Európskou komisiou tak, aby boli splnené požiadavky správnej a úplnej transpozície smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES (ďalej len „smernica 2015/849“), ako aj so smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/843 z 30. mája 2018, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2015/849 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu a smernice 2009/138/ES a 2013/36/EU (ďalej len „smernica 2018/843“). V neposlednom rade sa návrhom zákona odstraňujú nedostatky identifikované v Správe z 5. kola vzájomného hodnotenia Slovenskej republiky Výborom expertov Rady Európy pre hodnotenie opatrení proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu Moneyval (ďalej len „Výbor Moneyval“).

Návrh zákona má nadobudnúť účinnosť dňa 01.12.2024

Postoj RÚZ k materiálu

Návrh zákona transponuje ustanovenie práva EÚ a odstraňujú sa ním odstraňujú nedostatky identifikované v Správe z 5. kola vzájomného hodnotenia Slovenskej republiky Výborom expertov Rady Európy pre hodnotenie opatrení proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu Moneyval. **RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedené zásadné pripomienky**

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačný bod 4

Ustanovenie § 6 ods. 4 písm. c) navrhujeme bez náhrady vypustiť a zosúladiť s EU legislatívou.

Odôvodnenie:

Nariadenie EP a Rady č. 2024/1624 z 31. mája 2024 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu („Nariadenie“) vo svojom čl. 46 stanovuje, že opatrenia o politicky exponovaných osobách (PEP) sa vzťahujú aj na osoby známe ako blízke osoby PEP. Článok 1 ods. 36 Nariadenia definuje: „osoby známe ako blízke osoby“ ako: a) fyzické osoby, o ktorých je známe, že sú spolu s politicky exponovanou osobou konečným užívateľom výhod v súvislosti s právnickými osobami alebo právnymi štruktúrami, alebo ktoré majú s touto osobou iné úzke obchodné vzťahy. Navrhované znenie zákona pritom neprimerane rozširuje okruh PEP o všetky osoby, ktoré podnikajú spolu s PEP a úplne abstrahuje od definície úzkych obchodných vzťahov

v zmysle EU legislatívy. Navyše usmernenia FATF v bodoch 50 a 53 špecifikujú, že pri identifikovaní blízkych osôb, je potrebné uplatniť prístup založený na riziku: „If a financial institution or DNFBP finds that a PEP has known family members and close associates, it should search its records to determine whether it may be providing financial services to such members or associates, and if so classify them as PEPs and apply the required enhanced due diligence measures.“ Z uvedených dôvodov žiadame § 6 ods. 4 písm. c) vypustiť.

2. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačné body 6 až 8

V § 6a žiadame o zváženie úpravy celého paragrafového znenia v zmysle zadefinovania právnických osôb alebo združenia majetku, pri ktorých by sa konečný užívateľ výhod neurčoval (prípady, kedy ho určovať je nelogické a zbytočné) t.j. úpravu obdobnú ako v § 7 českého zákona č. 37/2021 Sb. o evidencii skutočných majiteľů, čím by sa zabránilo mnohým problémom určovania KUV.

3. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačné body 9 až 11

V § 7, ods. 1, písm. a) a d) a odseku 3 žiadame vypustiť slová „ak rodné číslo nebolo pridelené“,

Odôvodnenie:

Navrhujeme vypustiť úpravu, ktorá sa do zákona dostala zákonom č. 52/2018 Z.z., kde v dôvodovej správe k bodu 21 [§ 7 písm. a), d)] bolo uvedené, že: „Podľa súčasnej právnej úpravy pre identifikáciu fyzickej osoby postačuje, ak povinná osoba zistí iba dátum narodenia fyzickej osoby a nie obligatórne aj jej rodné číslo, ktoré je trvalým identifikačným osobným údajom fyzickej osoby zabezpečujúcim jej jednoznačnosť v informačných systémoch. Navrhovanou zmenou sa bude povinne zisťovať rodné číslo, a len ak rodné číslo nebolo fyzickej osobe pridelené, tak bude povinné pre identifikáciu fyzickej osoby zistiť dátumu narodenia. Zisťovanie uvedených údajov v praxi nebude znamenať pre povinné osoby nadmernú administratívnu záťaž, nakoľko tieto údaje sú uvedené v dokladoch totožnosti.“. Posledná veta zdôvodnenia je však nesprávna, nakoľko povinné osoby nevykonávajú identifikáciu vždy len u fyzických osôb, ktorých doklad totožnosti majú k dispozícii (napr. identifikácia KUV, identifikácia osoby oprávnenej konať za právnickú osobu, ktorá však voči povinnej osobe za právnickú osobu nekoná). Taktiež odvolávanie sa na jednoznačnosť v informačných systémoch nie je akceptovateľné, nakoľko jednoznačnosť je zabezpečená aj ostatnými identifikačnými údajmi (meno, priezvisko, dátum narodenia,...), čo môžeme oprieť aj o fakt, že v zákonoch napr. v zákone č. 315/2016 Z.z. o registri partnerov verejného sektora sa v § 4 Zapisované údaje v ods. 2 uvádza: „O fyzickej osobe, ktorá je partnerom verejného sektora, sa do registra zapisuje

- meno a priezvisko,
- bydlisko,
- dátum narodenia,
- zoznam konečných užívateľov výhod v rozsahu meno, priezvisko, adresa trvalého pobytu, dátum narodenia, štátna príslušnosť a údaj, či konečný užívateľ výhod je verejným funkcionárom vykonávajúcim funkciu v Slovenskej republike“.

Navrhovanou úpravou by teda došlo aj k odstráneniu rozporov zákonných úprav v danej oblasti.

4. Zásadná pripomienka k čl. I. – vloženie nového novelizačného bodu

V § 9 žiadame doplniť definíciu vedúcej riadiacej funkcie v súvislosti s §7, ods. 1, písm. b), ako predpokladá dokument Analýza jednotlivých úprav. Zároveň žiadame doplniť definíciu pojmu „trieda“ v súvislosti s §6a, ods. 1, písm. c, bod. 4), zároveň v súvislosti s § 10 ods. 9, písm. a) doplniť definíciu pojmu „zmarenie alebo ohrozenie spracovania neobvyklej obchodnej operácie“, nakoľko nie je zjavné, o aké situácie by malo ísť a či to zahŕňa napr. aj „neprezradenie“ ohlasovania NOO klientovi. . Taktiež definíciu „dôveryhodný a nezávislý zdroj“ a „dôveryhodný a spoľahlivý zdroj“ v súvislosti s § 8 ods. 1 písm. c) a § 10 ods. 1 písm. b). Definíciu v §9, písm. q) prevzatú z trestného práva navrhujeme upraviť, nakoľko nie je použiteľná pre podnikateľský vzťah.

Zároveň formulácia „situácie, ktoré môžu byť dôvodom nevykonania základnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi“ v súvislosti s § 10 ods. 9 a § 17 ods. 4, formulácia „vhodný spôsob zistenia a zaznamenania“ v súvislosti s § 11 ods. 4 písm. b), a formulácia „postup na zavedenie systému riadenia rizík na určenie, či klient alebo konečný užívateľ výhod klienta je politicky exponovanou osobou, alebo sankcionovanou osobou“ v súvislosti s § 20 ods. 2 písm. l) vyžaduje zadefinovať ekvivalentný pojem, alebo uviesť v dôvodovej správe konkrétne príklady takýchto situácií alebo postupov.

Odôvodnenie:

Uvedené pojmy nie sú zadefinované a sú teda nejasné a nejednoznačné.

5. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačný bod 15

Ustanovenie §9 písm. q) žiadame preformulovať za účelom jeho reálnej vykonateľnosti, alternatívne doplniť za definíciou slová „pokiaľ sa nepreukáže inak.“

Odôvodnenie:

Pre definíciu blízkeho obchodného vzťahu použil predkladateľ návrhu zákona definíciu z Občianskeho zákonníka, t.j. že ujmu jedného by druhý považoval akoby za svoju. Toto ale v obchodných vzťahoch platí vždy, keďže napr. finančná ujma jedného blízkeho obchodného partnera (spoluakcionára) sa toho druhého obchodného partnera finančne vždy dotkne. Zároveň zastávame názor, že pre prax je navrhovaná definícia veľmi nejasná a pre povinné osoby, ktoré majú toto ustanovenie dodržiavať a sú za jeho porušenie sankcionované, je takmer nevykonateľná. Preto navrhujeme definíciu preformulovať, resp. doplniť v zmysle pripomienky.

6. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačný bod 16

V § 10, ods. 1, písm. b) žiadame o úpravu ustanovenia tak, aby nedošlo k odstráneniu podmienky vyššieho rizika, alebo navrhujeme ponechať v aktuálnom znení.

Odôvodnenie:

Predmetnou úpravou sa z úpravy KUV v zákone odstráni posudzovanie na základe princípu rizikovo orientovaného prístupu (RBA), ktorý je pre AML základným princípom. Malo by byť povinnosťou povinnej osoby vyhodnotiť úroveň rizika danej právnickej osoby a podľa tejto úrovne nastaviť procesy overenia identifikovaného KUV tak, aby bol finančná inštitúcia spokojná, že vie, kto je konečným užívateľom výhod. Povinnosť overiť údaje o identifikovanom KUV okrem registrov sa takto rozšíri aj na jednoduché právnickej osoby, bez zložitej vlastnickej a riadiacej štruktúry a bez prepojených ML/FT rizík – ako sú napr. spoločenstvá vlastníkov bytov, jednoduché s. r. o. v pozícii správcu bytov a nebytových priestorov, a pod. Navyše v niektorých prípadoch neexistuje iný dôveryhodný zdroj ako RPO.

7. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačný bod 20 v časti §10 odsek 9, písm. a)

V § 10, ods. 9, písm. a) žiadame preformulovať, ustanovenie kedy „povinná osoba nevykoná základnú starostlivosť“ nie je v súlade s aplikačnou praxou.

Odôvodnenie:

Navrhované ustanovenie je nejednoznačné, nutné objasniť pre správne aplikovanie v praxi.

8. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačný bod 26 až 28

Znenie § 11, ods. 3- 5 žiadame upraviť tak, aby sa odstránila nasledovná nejednoznačnosť: Rozumieme správne, že aj v prípade, ak klientom je právnická osoba, ktorej cenné papiere sú obchodovateľné na regulovanom trhu členského štátu, alebo spoločnosť, ktorá pôsobí na území tretieho štátu, ktorý jej ukladá povinnosti v oblasti predchádzania a odhaľovania legalizácie a financovania terorizmu rovnocenné povinnostiam ustanoveným týmto Zákomom a podlieha požiadavkám na uverejňovanie informácií, vzniká podľa tejto úpravy povinnosť identifikovať konečného užívateľa výhod?

9. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačný bod 30

V § 12, ods. 2, písm. b) žiadame o úpravu znenia, nakoľko navrhujeme neuplatňovať túto požiadavku vo vzťahu k partnerským inštitúciám, ktoré pôsobia na území členského štátu alebo na území tretieho štátu, ktorý im ukladá povinnosti v oblasti predchádzania a odhaľovania legalizácie a financovania terorizmu rovnocenné povinnostiam ustanoveným týmto Zákomom, a patria do rovnakého finančného konglomerátu, t.j. pobočkám banky v rámci jednej skupiny. V praxi by to znamenalo, že aj materská banka v rámci EU by bola vysokoriziková, Je to v rozpore s pravidlami EU pre jednotný trh finančných služieb (napr. PSD2 pravidlá.

10. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačný bod 30

V § 12, ods. 2, písm. c), bod. 2 žiadame o preformulovanie „zistenie dodatočných informácií“

Odôvodnenie:

Nie je nám jasné, čo je dôvodom tohto sprísnenia. Ak máme zistený pôvod, čo iné je možné považovať za dodatočné informácie o pôvode, keď pôvod máme zistený.

11. Zásadná pripomienka k čl. I. – vloženie nového novelizačného bodu

V § 13, ods. 1 navrhujeme nahradiť slová „potrebné na vykonanie starostlivosti“ slovami „a spoľahnúť sa na už vykonanú starostlivosť“.

Odôvodnenie:

V kontexte súčasnej právnej úpravy (a teda vo svojej podstate nezmenenej oproti originálnemu zneniu AML zákona z roku 2008) možno dôvodne predpokladať, že znenie § 13 AML zákona je zjavne v rozpore s účelom Smernice, nakoľko explicitne nepovoľuje povinným osobám na území SR spoľahnúť sa na už raz vykonanú povinnú starostlivosť tretej strany.

12. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačný bod 35

Ustanovenie § 15 žiadame preformulovať tak, ako je uvedené v odôvodnení tejto pripomienky.

Odôvodnenie:

V zmysle návrhu ust. § 15, je povinná osoba povinná odmietnuť uzavretie obchodného vzťahu, ukončiť obchodný vzťah alebo odmietnuť vykonanie konkrétneho obchodu, ak nemôže z akéhokoľvek dôvodu vykonať starostlivosť vo vzťahu ku klientovi. Dôvodová správa k tomuto ustanoveniu uvádza, že doterajšia právna úprava nezahŕňala tie možnosti na odmietnutie alebo ukončenie obchodu alebo obchodného vzťahu, kedy nemožnosť vykonať základnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi bola na strane povinnej osoby. Ako príklad nesúlady boli uvedené situácie, kedy povinná osoba nemôže vykonať základnú starostlivosť podľa svojich uspokojivých vedomostí o klientovi. Uvedené ustanovenie navrhujeme doplniť tak, aby sa odmietnutie, resp. ukončenie obchodného vzťahu bolo vykonané len v odôvodnených prípadoch a v prípadoch, kedy to povinná osoba nedokáže vykonať pri vynaložení primeranej snahy/úsilia. Podnikateľské subjekty majú povinnosť používať bezhotovostný styk a zákaz hotovostných operácií, t.j. podnikateľ nemá na výber, či využije služby banky alebo nie. Obávame sa toho, že takto formulované ustanovenie môže viesť k svojvôli bánk (z akéhokoľvek dôvodu) pri pozastavení alebo zamrazení niektorých operácií/prevodov. Podľa nášho názoru je toto závažný zásah do práv podnikateľov ako klientov banky, preto použitie tohto ustanovenia navrhujeme prísnejšie limitovať.

13. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačný bod 35 až 37

Navrhujeme odstrániť rozpor medzi znením § 15 – „Povinná osoba v takomto prípade zváži podanie hlásenia podľa § 17...“ a znením v § 17 – „Povinná osoba bez zbytočného odkladu ohlásí Finančnej spravodajskej jednotke aj odmietnutie vykonania požadovanej neobvyklej obchodnej operácie podľa § 15...“.

Odôvodnenie:

Navrhovanou úpravou znenia § 15 a § 17 ods. 1 vzniká nejednoznačnosť, či Povinná osoba môže v prípade odmietnutia podľa § 15 zvážiť ohlásenie NOO alebo má povinnosť podľa § 17 ohlásiť NOO. Malo by byť jednoznačne uvedené, že ohlásenie odmietnutia podľa § 15 ako NOO by malo byť iba v prípade, že sa jedná o neobvyklosť pripravovaného alebo požadovaného obchodu t.j. ak by vykonaním obchodu mohlo dôjsť k legalizácii alebo financovaniu terorizmu.

14. Zásadná pripomienka k čl. I. – vloženie nového novelizačného bodu

V § 19, od. 2 navrhujeme upraviť aktuálne znenie tak, aby povinná osoba mohla určiť dlhšiu lehotu uchovávanía predmetných dokladov a informácií, napríklad v nadväznosti na jej skupinové pravidlá riadiace AML problematiku. Navrhujeme úpravou slovného spojenia „...uchovávať v závislosti od Programu vlastnej činnosti najmenej počas piatich rokov ....“

15. Zásadná pripomienka k čl. I. – vloženie nového novelizačného bodu

V § 19, od. 3 navrhujeme upraviť ods. 3 tak aby bol v súlade s úpravou vykonanou v ods. 2) a to nasledovne: „Finančná spravodajská jednotka je po dôkladnom posúdení potreby a primeranosti ďalšieho uchovávanía oprávnená stanoviť, vo forme písomnej žiadosti, že povinná osoba je povinná uchovávať údaje a písomné doklady podľa odseku 2 aj dlhšie ako je lehota uvedená v ods. 2. Povinná osoba je povinná takejto žiadosti vyhovieť.“

16. Zásadná pripomienka k čl. I. – vloženie nového novelizačného bodu

V § 19, od. 5 navrhujeme vykonať nasledovnú úpravu nasledovne: „Kópie dokladov, ktoré sú získavané musia byť vyhotovené takým spôsobom, aby príslušné údaje boli čitateľné a bola zaistená možnosť ich uchovania podľa odsekov 2 a 3; vyobrazenie identifikovanej fyzickej osoby v doklade totožnosti, ak je takýto doklad požadovaný, musí

byť v takej kvalite, aby umožňovala overenie zhody podoby identifikovanej osoby.“ Ide o formálne odstránenie novej výkladovej nejasnosti. Tak aby bolo zrejmé, že nie pri všetkých obchodoch je potrebné získavať kópiu dokladu totožnosti a využívať pre identifikáciu a jej overenie doklad totožnosti.

17. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačný bod 43

Navrhované ustanovenie § 20 ods. 2 písm. k) navrhujeme vypustiť v plnom rozsahu.

Odôvodnenie:

Navrhované doplnenie povinnosti aby povinné osoby mali zavedené vnútorné politiky, postupy a kontroly na zaistenie vysokých noriem pri prijímaní zamestnancov a zriadený nezávislý audit na testovanie systému považujeme za neakceptovateľnú administratívnu záťaž kladenú na podnikateľské subjekty, ktorá okrem toho byrokracie bude zaťažovať podnikateľské subjekty v nemalej miere aj finančne.

18. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačný bod 44

Navrhované ustanovenie § 20 ods. 2 písm. l) navrhujeme vypustiť v plnom rozsahu.

Odôvodnenie:

Navrhované ustanovenie neprimeraným spôsobom rozširuje obligatórne obsahové náležitosti programu vlastnej činnosti (PVC), a to napriek tomu a odhliadnuc od toho, že samotná povinnosť je súčasťou základnej starostlivosti. Zároveň každá a akákoľvek revízia PVC znamená pre podnikateľské subjekty zvýšené administratívne náklady.

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2024/296>